

Ghid practic pentru serviciile de poliție

în vederea prevenirii discriminării comunităților de romi

Realizat cu sprijinul financiar al Programului Drepturi
Fundamentale și Cetățenie al Uniunii Europene
Numărul de cod al proiectului: JUST/2012/FRAC/AG/2848

Ghid practic pentru serviciile de poliție

în vederea prevenirii discriminării comunităților de romi

*Realizat cu sprijinul financiar al Programului Drepturi
Fundamentale și Cetățenie al Uniunii Europene
Numărul de cod al proiectului: JUST/2012/FRAC/AG/2848*

Titlu: Ghid practic pentru serviciile de poliție în vederea prevenirii discriminării comunităților de romi

Elaborat de:

Javier Sáez (Fundación Secretariado Gitano)

Sara Giménez (Fundación Secretariado Gitano)

Data: iulie 2014

Notă: acest ghid a fost elaborat cu sprijinul domnului David Martín Abánades, sergent de poliție, șeful echipei pentru managementul diversității din cadrul poliției locale din Fuenlabrada și al domnului José Fco. Cano, președintele Uniunii Naționale a Șefilor de Poliție și a Directorilor Poliției Locale (Unijepol, Spania).

Declarație de declinare a responsabilității:

Acest proiect a fost finanțat cu sprijinul Comisiei Europene. Această publicație reflectă doar opiniile autorilor, iar Comisia nu este responsabilă pentru eventuala utilizare a informațiilor pe care le conține.

Machetare și tipar: Pardedós.

Cuprins

Introducere.....	5
1. Situația curentă: forțele de poliție și comunitățile de romi.	9
2. Obstacole în calea furnizării unor servicii de poliție eficiente pentru romi și principalele dificultăți care trebuie depășite.	15
3. Recomandări făcute de organizații internaționale cu privire la poliție și romi.....	23
4. Bune practici. Idei transferabile.....	26
Bibliografie	40
Glosar	43

Introducere

Proiectul NET-KARD

Scopul principal al proiectului *Net-Kard: Cooperare și Relaționare între Actori Cheie care Luptă împotriva Discriminării Romilor* este acela de a preveni discriminarea comunităților rome și de a îmbunătăți asistența acordată victimelor, prin promovarea cooperării și creării de rețele între actorii cheie implicați în apărarea dreptului la egalitate și prin îmbunătățirea și transferul cunoștințelor deja existente cu privire la experiența metodologică din acest domeniu către diferitele țări participante la proiect.

Acest proiect este finanțat prin Programul de Drepturi Fundamentale și Cetățenie al Uniunii Europe și include următorii parteneri: Fundación Secretariado Gitano (Fundația Secretariatul Romilor – partener principal, Spania), Rede Europeia Anti Probeza (EAPN – European Anti-Poverty Network, Rețeaua Europeană Anti-Sărăcie (Portugalia); Alto Comissariado para a Imigração e Diálogo Intercultural (ACIDI, IP) Înaltul Comisariat pentru Imigrație și Dialog Intercultural (Portugalia), Centrul de Resurse Juridice (CRJ) (România), Fundația Secretariatul Romilor (România), Ufficio Nazionale Antidiscriminazioni Razziali (Oficiul Național pentru Antidiscriminare Rasială) (Italia) și Istituto Internazionale Scienze Mediche Antropologiche e Sociali (IISMAS) (Italia).

Obiectivul ghidului

Acest ghid vizează serviciile de poliție și profesioniștii implicați în pregătirea diferitelor corpuri de poliție, obiectivul general al acestuia fiind acela de a asigura resurse pentru profesioniștii care lucrează în cadrul acestor structuri, în vederea prevenirii discriminării comunităților rome, precum și mecanisme și practici care să promoveze crearea de rețele împreună cu alte părți interesate. Conținutul

ghidului este rezultatul unei serii de focus-grupuri și de interviuri organizate de partenerii din proiect în Portugalia, Spania, și Italia. Toate informațiile au fost apoi organizate în vederea sprijinirii serviciilor de poliție la nivel european.

Ghidul are două obiective principale: primul este acela de a crește gradul de conștientizare al agenților de poliție cu privire la rolul lor în combaterea discriminării comunităților rome, iar al doilea este acela de a asigura acestor polițiști un set de resurse, bune practici și informații utile, în vederea îmbunătățirii practicilor poliției în ceea ce privește cetățenii romi sau comunitățile rome.

Scopul final este acela de a contribui la îmbunătățirea calității și eficienței serviciilor de poliție pentru a preveni și rezolva discriminarea romilor.

Metodologia utilizată:

Acest ghid a fost elaborat conform principalelor constatări rezultate din focus-grupurile și din interviurile din cadrul proiectului NET KARD, precum și pe baza contribuțiilor aduse de partenerii de proiect din România, Italia și Portugalia..

În pregătirea acestui ghid, am adresat câteva întrebări-cheie, folosind diferite metodologii, precum focus-grupuri și interviuri cu profesioniștii din cadrul forțelor de poliție și cu alți experți.

Evenimentele au fost înregistrate și s-au concentrat pe următoarele întrebări-cheie:

- *Cum lucrați în organizația dumneavoastră pentru a vă asigura că se furnizează servicii de calitate comunităților rome și că se respectă principiul tratamentului egal (ca profesioniști din cadrul forțelor de securitate)?*
- *Care sunt principalele obstacole întâlnite atunci când aplicați legislația anti-discriminare și, pe baza experienței dumneavoastră profesionale, ce se propune pentru a se depăși obstacolele identificate (privind exercitarea drepturilor lor de către romi)?*
- *Puteți explica dinamica și experiența dumneavoastră profesională anterioară legate de garantarea drepturilor și nediscriminării persoanelor pe criterii legate de origine etnică sau culturală, în special în cazul persoanelor rome?*
- *Puteți furniza sau descrie instrumente, metodologii și modele de cooperare între diferiții actori-cheie sau bune practici privind crearea de rețele cu alți polițiști, structuri de guvernare și cu alții, în legătură cu romii?*

- *Aveți cunoștință de bune practici de cooperare sau de servicii special adaptate romilor (pe teritoriul dumneavoastră sau în altă parte)?*
- *Care sunt nevoile de formare ale agenților de poliție de pe teren, în ceea ce privește comunitățile rome și asigurarea respectării drepturilor acestora?*
- *Ce măsuri se iau în serviciul dumneavoastră de poliție pentru a se preveni „profilarea etnică” – „ethnic profiling”(oprirea și percheziționarea oamenilor pe stradă pe baza însușirilor fizice sau a fenotipurilor etnice)?*
- *Credeți că este important să se încorporeze în procedurile operaționale ale poliției linii directe care să prevină apariția eventualelor elemente de discriminare sau de ură?*
- *Observații, comentarii*

Structura ghidului

Ghidul începe cu o prezentare a situației curente referitoare la forțele de poliție și comunitățile rome. Capitolele următoare oferă o imagine de ansamblu asupra obstacolelor existente care stau în calea furnizării unor servicii de poliție eficiente pentru romi, precum și propuneri pentru depășirea principalelor dificultăți. Ghidul mai include recomandări publicate de organizații internaționale, referitoare la poliție și romi, precum și bune practici, legate de acest aspect, care pot fi transpuse și în alte țări. La sfârșit se oferă o bibliografie, pentru cei interesați să analizeze mai în profunzime relațiile dintre serviciile de poliție și romi, precum și un glosar.

Context

Relația dintre poliție și comunitățile rome este esențială din multe puncte de vedere. Romii sunt adesea țintele discriminării și violenței cu motivație rasială, în multe țări europene. Aceștia trebuie să se poată baza în totalitate pe poliție, în ceea ce privește protecția împotriva infracțiunilor motivate de ură și investigarea completă a acestora. În același timp, poliția se confruntă cu dificultatea de a-și desfășura activitatea în mod eficient în comunitățile rome care adesea privesc aceste eforturi cu suspiciune și cu neîncredere, din cauza unui trecut îndelungat de abuz și discriminare din partea diferitelor autorități de stat.

1. Situația curentă: forțele de poliție și comunitățile de romi

În acest capitol ne vor referi la situația curentă a romilor, în ceea ce privește serviciile de poliție, tratamentul egal și nediscriminarea. Scopul este acela de a crește nivelul de conștientizare și de a aduce în prim-plan situația reală a discriminării cu care se confruntă comunitățile rome, **luând în considerare rolul serviciilor de poliție.**

Conform unor rapoarte înaintate de organizații europene (ECRI¹, CEDR², Consiliul European³, FRA⁴, Amnesty International⁵, Curtea Europeană a Drepturilor Omului⁶, Comisia Europeană⁷, OSCE⁸, ENAR⁹), romii reprezintă unul dintre grupurile etnice cele mai vulnerabile la situații de discriminare, în multe țări din întreaga Europă.

În Raportul Eurobarometru 263 privind discriminarea în UE se arată că 77% dintre europeni cred că a fi rom reprezintă un dezavantaj social. Mai mult, studiul subliniază faptul că nivelul de cunoaștere a legislației anti-discriminare rămâne destul de scăzut în Uniunea Europeană¹⁰.

- 1.- Recommendation n° 13 on anti-gypsyism: http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/activities/GPR/EN/Recommendation_N13/default_en.asp
- 2.- <http://www.errc.org/>
- 3.- Human Rights of Roma and Travelers in Europe http://www.coe.int/t/commissioner/source/prems/prems79611_GBR_CouvHumanRightsOfRoma_WEB.pdf
http://www.coe.int/t/dg3/romatravellers/archive/documentation/recommendations/MiscCO-CENguidelineseu_en.asp
- 4.- <http://fra.europa.eu/en/theme/roma>
- 5.- <http://www.amnesty.org/en/roma>
- 6.- http://www.echr.coe.int/Documents/FS_Roma_ENG.pdf
- 7.- <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52010DC0133:en:NOT>
- 8.- <http://www.osce.org/odihr/102598>
- 9.- http://cms.horus.be/files/99935/MediaArchive/policy/GPP_7_Roma%20FINAL%20adopted.pdf
- 10.- Special Eurobarometer 263.Discrimination in the EU. 2007. http://ec.europa.eu/public_opi

Mulți romi continuă să se confrunte cu discriminarea și cu excluziunea socială în Uniunea Europeană, conform unui raport publicat în anul 2012 de Agenția pentru Drepturi Fundamentale a Uniunii Europene (FRA) și de Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (UNDP). *Raportul intitulat The situation of Roma in 11 EU Member States*¹¹ se bazează pe sondajele referitoare la situația socio-economică a romilor și a altor cetățeni ce locuiesc în apropierea lor, în 11 state membre ale UE și în țări europene învecinate.

Raportul arată că, în cele 11 state membre ale UE incluse în sondaj, și unde locuiește marea majoritate a cetățenilor romi din UE, ocuparea, educația, condițiile de locuit și starea sănătății sunt nesatisfăcătoare. În medie, situația acestora este mai gravă decât a celorlalți cetățeni care locuiesc în apropiere. De asemenea, romii continuă să fie discriminați și **nu sunt îndeajuns de conștienți de drepturile lor** garantate de legislația UE.

Acest sondaj oferă date despre relațiile dintre **romi și poliție**, în ceea ce privește discriminarea:

- Între 65% și 100% dintre romi, în funcție de țara în care s-a desfășurat sondajul, **nu au raportat la poliție experiențele personale în care au fost victime.**
- Principalul motiv invocat de romi pentru neraportarea la poliție a acestor experiențe a fost acela că **nu au crezut că poliția ar fi capabilă să facă ceva în acea privință.**
- În medie, unul din trei respondenți romi **a fost oprit de poliție** în ultimele 12 luni, jumătate dintre cei în cauză considerând că au fost opriți tocmai pentru faptul că erau romi.
- Romii opriți de **poliție au fost în această situație, în medie, de patru ori** într-o perioadă de 12 luni.
- În medie, unul din patru respondenți romi care au fost opriți de autoritățile vamale sau de control la frontieră la întoarcere în țară, în ultimele 12 luni, a considerat că a fost oprit tocmai pentru că era rom.

---

nion/archives/ebs/ebs_263_sum_en.pdf

11.- <http://fra.europa.eu/en/publication/2012/situation-roma-11-eu-member-states-survey-results-glance>

Infracțiunile motivate de ură și romofobia.

Romii sunt nu numai victimele discriminării în multe domenii ale vieții sociale, dar, din păcate, sunt adesea țintele infracțiunilor motivate de ură: atacuri prin incendiere, violență fizică, insulte sau chiar crimă. Această violență împotriva romilor este denumită **romofobie**. Violența împotriva romilor rămâne o problemă gravă într-un număr destul de mare de țări și face rău nu numai indivizilor direct afectați de atac, dar și romilor ca grup etnic care este afectat de lipsa unei reacții eficiente din partea autorităților statului. Deși, în politicile guvernamentale, romii sunt prezentați adesea drept grup etnic vulnerabil, **acest concept este transpus într-o mică măsură în practica poliției** sau în politicile altor autorități de stat responsabile de combaterea problemei violenței la adresa romilor.¹²

Rapoartele primite din întreaga Europă de Comisarul pentru drepturile omului din Consiliul Europei indică „anumite tipare repetate de discriminare și rele tratamente aplicate romilor **de către poliție**”¹³. În primul rând, romii au fost supuși violenței poliției atât în locuri publice, în timpul descinderilor poliției în comunitățile lor, cât și în locurile de detenție. În aceste situații, investigațiile penale care vizează comportamentele necorespunzătoare, motivate rasial, ale poliției par adesea să fie în mod evident părtinitoare sau discriminatorii. În al doilea rând, acolo unde există așezări izolate ale romilor, oamenii care locuiesc acolo pot face obiectul unei atenții speciale din partea poliției, adesea manifestată sub forma descinderilor intruzive.”¹⁴

Pe lângă atenția specială acordată zonelor în care trăiesc romii, persoanele de etnie romă, în mod special aflate în mașini sau în alte vehicule, au fost ținte ale opririlor și perchezițiilor efectuate pe profilărilor etnice sau ale altor măsuri discriminatorii aplicate de poliție. Reprezentanții ai romilor au mai raportat confiscarea

---

12.- A se vedea mai multe cazuri raportate de CEDR în raportul Imperfect Justice. Anti-roma violence and impunity. 2011 <http://www.errc.org/reports-and-advocacy-submissions/imperfect-justice-anti-roma-violence-and-impunity/3827> și în raportul Comisarului pentru drepturile omului al Consiliului Europei Human Rights of Roma and Travellers in Europe http://www.coe.int/t/commissioner/source/prems/prems79611_GBR_CouvHumanRightsOfRoma_WEB.pdf

13.- În iunie 2012, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a decis că Ungaria a violat Convenția europeană a drepturilor omului într-un caz de violență a poliției îndreptată împotriva unei femei rome. <http://www.errc.org/article/european-court-of-human-rights-rules-against-hungary-in-police-brutality-case/4014>. Pentru anchete ale poliției influențate de prejudecăți rasiale, în care sunt implicate persoane de etnie romă, a se vedea 9 cazuri ale CEDO în http://www.echr.coe.int/Documents/FS_Roma_ENG.pdf

14.- Human Rights of Roma and Travelers in Europe, 2012, p. 76-80.

sau distrugerea arbitrară a bunurilor. Mai mult, **se pare că romii au fost supuși în mod disproporționat detenției arbitrare.**

Conform *EU-MIDIS Data in focus: Minorities as victims of crime*¹⁵, în general, cea mai mare probabilitate de existență a cel puțin unei situații de agresiune sau amenințare cu violență, în ultimele 12 luni, a fost înregistrată în cazul romilor (10%). În funcție de grupul participant la sondaj, între 57 % și 74 % dintre incidentele de agresiune sau amenințare **nu au fost raportate la poliție**, în ciuda faptului că diferitele grupuri cu considerat că între 60 % și 75 % dintre aceste incidente au fost „grave”. Aproape o cincime dintre romii intervievați au spus că au fost hărțuiți cel puțin o dată în ultimele 12 luni (18 %). În funcție de grupul participant la sondaj, între 75 % și 90 % dintre aceste incidente **nu au fost raportate la poliție**, chiar dacă, în funcție de grupul în cauză, victimele au considerat că între 50 % și 61 % dintre incidente au fost „grave”. În medie, 18 % dintre toți respondenții romi participanți la sondaj au indicat faptul că au avut cel puțin o experiență de „infracțiune personală” în ultimele 12 luni, adică agresiune, amenințare, hărțuire, pe care au considerat-o „motivată rasial” într-un fel sau altul. Prin comparație, mai puțin de 10 % din alte grupuri au indicat că au fost victimele unei infracțiuni personale „motivată rasial”.¹⁶

Profilarea etnică și romii.

Conform definiției publicate în anul 2012 de Open Society Justice Initiative, în cartea *Reducing ethnic profiling in the EU*¹⁷, profilarea etnică reprezintă practica de a utiliza etnia, rasa, originea națională sau religia ca bază pentru luarea deciziilor în ceea ce privește aplicarea legii în cazul persoanelor despre care se crede că sunt implicate în activități infracționale. Profilarea etnică poate fi urmarea unei decizii individuale discriminatorii luate de agenții de poliție, sau poate fi produsul **politicilor de aplicare a legii** și al practicilor care au un impact disproporționat asupra anumitor grupuri, fără a avea și un scop legitim de aplicare a legii. Este adesea rezultatul convingerilor bine întipărite la nivelul agenților de poliție luați individual și chiar al instituțiilor în întregimea lor și al societăților în care aceștia operează”.

15.- <http://fra.europa.eu/en/publication/2012/eu-midis-data-focus-report-6-minorities-victims-crime>

16.- Pentru informații specifice despre discriminarea romilor în Spania, România, Italia și Portugalia, a se vedea 4 rapoarte elaborate în cadrul proiectului UE NET_KARD, disponibile în limba engleză la: http://www.gitanos.org/centro_documentacion/publicaciones/fichas/100464.html

17.- <http://www.opensocietyfoundations.org/publications/reducing-ethnic-profiling-european-union-handbook-good-practices>

Profilarea etnică de către poliție în Europa este o formă de discriminare foarte răspândită¹⁸. Concentrându-se mai degrabă pe aspect decât pe comportament, atunci când profilarea etnică, poliția violează reguli de bază privind drepturile omului. În plus, profilarea etnică este inefficientă atâta vreme cât determină poliția să se concentreze mai degrabă pe însușirile rasiale și etnice decât pe indicatorii reali ai fărâdelegilor și are ca rezultat oprirea și percheziționarea unui număr mare de oameni nevinovați. Așa cum vom vedea mai departe, **romii reprezintă una dintre țintele principale pentru profilarea etnică, în multe țări europene.**

Întrebările incluse în *EU-MIDIS Data in Focus Report 1: The Roma*¹⁹, în legătură cu **contactul cu autoritățile de aplicare a legii**, au fost puse în vederea identificării experiențelor legate de aplicarea unui tratament discriminatoriu de către poliție. În acest scop, fiecare respondent a fost întrebat dacă a fost oprit de poliție în ultimele 12 luni și, în cazul în care s-a întâmplat acest lucru, intervievatorul a adresat o serie de întrebări detaliate: cât de des a fost oprit de poliție în ultimele 12 luni, dacă se afla pe stradă sau într-un vehicul ori mijloc de transport public în momentul în care a fost oprit, dacă este de părere că a fost oprit din cauza statutului de minoritar („profilare etnică”), cum a procedat poliția în timpul opririi și dacă a fost tratat cu respect.

În medie, în cele șapte state membre participante la sondaj, unul din doi romi oprți de poliție în ultimele 12 luni consideră că a fost oprit pe motive ce țin de etnie.

În ceea ce privește procentele raportate pentru tratament discriminatoriu și victimizare, Bulgaria și România înregistrează procente scăzute în privința opririlor poliției. Această concluzie ar putea reflecta un nivel mai scăzut de expunere a romilor la societatea mainstream din aceste țări, inclusiv în ceea ce privește acțiunile poliției, de unde și mai puține ocazii de a fi oprți. Sau, pur și simplu, amploarea acțiunilor poliției poate fi mai scăzută în unele țări. Atunci când au fost întrebați dacă sunt de părere că motivul pentru care au fost oprți de poliție în ultimele 12 luni ține de etnia lor - “profilare etnică” – rezultatele indică o matrice constantă între numărul opririlor și gradul de profilare etnică. În această privință, Grecia se remarcă între cele șapte state membre, poliția din această țară fiind

---

18.- Pentru mai multe date despre Spania, Bulgaria și Ungaria, a se vedea *Addressing Ethnic Profiling by the Police: A Report on the Strategies for Effective Police Stop and Search (STEPSS) Project*, New York: OSI, 2008.

http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/itpr_37020_47387875.pdf

19.- *EU-MIDIS Data in Focus Report 1: The Roma.*

foarte activă în privința comunității rome care consideră întâlnirile cu poliția ca fiind discriminatorii.

Un sondaj recent efectuat de Universitatea din Valencia, Spania, denumit Identificación policial por perfil étnico en España²⁰ arată că romii din Spania sunt opriți de poliție de zece ori mai mult decât cei care nu aparțin acestei etnii.

Implicațiile unor acțiuni de teren și discriminatorii ale poliției în comunitățile rome nu susțin dezvoltarea unei bune relații între poliție și comunitate și ajută în a explica de ce romii raportează la poliție situațiile de victimizare doar într-o mică măsură.

În studiul *EU-MIDIS Data in Focus Report 1: The Roma*, respondenții au mai fost întrebați dacă au fost opriți de autoritățile pentru imigrație, vamale sau de control la frontieră, la intrarea într-o țară, în ultimele 12 luni și, în cazul în care s-a întâmplat acest lucru, dacă au considerat că au fost selectați pentru oprire din motive ce țin de statutul de minoritar. Jumătate dintre respondenții de etnie romă din Republica Cehă sunt de părere că au fost opriți la întoarcerea în țară din cauza statutului de minoritar. Romii din Polonia și Slovacia înregistrează, de asemenea, un grad ridicat de profilare etnică efectuată de autoritățile pentru imigrație, vamale și de control la frontieră. Comparativ, în Ungaria și în România numărul celor care susțin că au fost tratați diferit este foarte scăzut.

În medie, în cele șapte state membre participante la sondaj, unul din patru romi opriți de autoritățile de control la frontieră, în ultimele 12 luni, consideră că a fost oprit pe motive ce țin de etnie.

Deși aceste situații variază foarte mult de la o țară europeană la alta, se poate spune că relațiile dintre forțele de poliție și comunitățile rome n-au fost, tradițional vorbind, foarte bune și că, prin urmare, este nevoie să se clădească noi forme de comunicare și de încredere pentru ca această situație să se schimbe.

20.- http://www.uv.es/garciaj/pub/2013_perfil_etnico.pdf

2 Obstacole în calea furnizării unor servicii de poliție eficiente pentru romi și principalele dificultăți care trebuie depășite

Există câteva obstacole importante care afectează eficiența serviciilor forțelor de poliție puse în slujba combaterii discriminării și infracțiunilor motivate de ură îndreptate împotriva romilor.

Lipsa reclamațiilor.

Lipsa reclamațiilor referitoare la discriminare este una dintre principalele probleme care afectează comunitățile rome. În mod indirect, aceasta este și o problemă a agențiilor de aplicare a legii în sine, deoarece arată că romii nu au încredere în poliție (care este văzută ca „inamic”) sau că romii nu își cunosc drepturile²¹ și nu sunt familiarizați cu noțiunea de discriminare și cu canalele disponibile prin care pot raporta aceste incidente. Este important să se pună în evidență această problemă, în încercarea de a înțelege motivele care stau la baza numărului scăzut de cazuri raportate sau colectate²², fiind inclusă aici și situația de **lipsă de încredere între comunitățile rome și poliție.**

Neîncrederea ca efect pe termen lung al discriminării.

În multe țări europene, există o tradiție a persecutării comunităților rome, chiar și de către forțele de poliție. Acest lucru a creat un sentiment adânc de

---

21.- Acest lucru a fost menționat în ambele focus-grupuri la care a participat poliția din Spania.

22.- A se vedea datele din sondajele FRA din capitolul anterior.

neîncredere²³ și de frică în rândul comunităților rome și mulți romi se tem încă de poliție.

Chiar și astăzi, descinderile pentru căutarea de droguri se desfășoară în cartierele în care locuiesc mulți romi. Uneori aceste descinderi sunt de-a dreptul dramatice, cu închiderea unor cartiere întregi, percheziționarea multor case etc., fapt văzut ca excesiv agresiv de către romii care locuiesc acolo și nu sunt implicați în activități infracționale.

Mulți romi nu sunt familiarizați cu conceptul de discriminare sau nu știu că aceasta este ilegală ori că au drepturi care le sunt violate. Victimele nu cunosc nici canalele disponibile prin care pot să raporteze aceste situații de discriminare. Tinerii romi mai educați pot fi mai conștienți de faptul că sunt victime ale discriminării, dar nu sunt obișnuiți să o raporteze²⁴.

Stereotipuri privind comunitățile rome.

Autoritățile de aplicare a legii își mențin deseori stereotipuri și prejudecăți legate de comunitățile rome care sunt încă afectate de stereotipurile negative generalizate. Acest lucru îngreunează comunicarea și colectarea cazurilor (de exemplu, poliția nu obișnuiește să perceapă romii ca potențiale victime ale discriminării, ci, mai degrabă, ca potențiali suspecți pentru săvârșirea de fărâdelegi).

Dificultăți în calea dobândirii accesului la sistemul de justiție.

În general, procesul de depunere a reclamațiilor și accesul la justiție reprezintă aspecte complexe și poate fi costisitor. Poliția poate juca un rol în îndrumare și asistență, însă îi lipsește formarea în acest sens. Poliția ar putea să se pună în mod

---

23.- De exemplu, conform unor cercetări desfășurate în anul 2000 (*Toward Community Policing: the Police and Ethnic Minorities in Hungary, Project on Ethnic Relations*, Budapesta, 2000) "Poliția națională din Ungaria se confruntă cu o lipsă generalizată de credibilitate publică, pe care romii o ridică la rangul de neîncredere extremă. Nivelul de neîncredere dintre poliție și romi creează situații în care eforturile de ameliorare a problemelor dintre romi și poliție sunt greșit interpretate, împiedicate și îngreunate."

24.- Concluziile focus-grupurilor și ale rapoartelor FRA „EU MIDIS Data in Focus Report 1: The Roma” și „The situation of Roma in 11 EU Member States”.

deschis la dispoziția oamenilor, pentru a-i ajuta să raporteze cazurile de discriminare. Există o diferență între cazurile penale cu componentă discriminatorie și cazurile civile de discriminare în care, printre alții, organismele de egalitate joacă un rol în ceea ce privește asistența acordată victimelor pentru depunerea reclamațiilor. În mod ideal, poliția ar trebui să fie capabilă să spună persoanei în cauză dacă nu este vorba despre un caz penal și unde să meargă dacă dorește să depună o plângere civilă pentru discriminare.

Dacă poliția înregistrează în rapoartele ei elemente discriminatorii (sau prejudecăți bazate pe etnie, discurs al urii, etc.), acest lucru i-ar ajuta pe procurori, în etapa premergătoare procesului, să identifice aceste acte ca circumstanțe agravante bazate pe discriminarea etnică. În timp ce este la latitudinea procurorului să stabilească în ce categorie se încadrează o infracțiune, informațiile furnizate în rapoartele poliției pot contribui la identificarea componentei rasiale (de exemplu, dacă agresorul a făcut afirmații împotriva romilor atunci când a atacat victima).

Comunicarea.

Există adesea obstacole în cale comunicării dintre forțele de poliție și comunitățile rome. În unele cazuri, aceste obstacole au la bază aspecte referitoare la limbă (de remarcat faptul că un număr important de persoane care aparțin comunităților rome din Europa vorbesc limba romani, deși, de obicei, aceștia vorbesc și limba majorității). În alte cazuri, informațiile relevante privind legile, regulile, accesul la sistemul de sănătate, educația sau documentele juridice sunt scrise într-un limbaj specific complex, iar agenții de poliție folosesc adesea acest limbaj care nu este înțeles cu ușurință de către oamenii cu un nivel mai scăzut de educație. În sfârșit, poliția pur și simplu nu cunoaște practicile și tradițiile romilor, acest lucru îngreunând buna comunicare dintre cele două grupuri.

O bună modalitate de îmbunătățire a comunicării ar fi sporirea contactului zilnic pe care poliția îl are în cartierele locuite predominant de romi. Acești agenți de poliție locali au informații directe despre realitatea romilor, vorbesc cu oamenii și pot crea un climat de încredere reciprocă pe baza dialogului. Leșirea din secția de poliție pe stradă este o modalitate bună prin care polițiștii pot fi percepuți ca funcționari publici abordabili care prestează un serviciu. O altă modalitate este aceea de a forma echipe care să meargă în comunitate și care astfel să dobândească o înțelegere mai profundă a comunităților rome – această înțelegere fiind vitală pentru intervențiile efectuate în diferite comunități.

Situații de vulnerabilitate accentuată.

Romii trăiesc adesea în situații de vulnerabilitate accentuată care rezultă din faptul că statul nu reușește să ofere protecția corespunzătoare. De aceea, unele comunități rome se găsesc în situații iregulare / nereglementate (de exemplu, cazurile în care nu au drept de proprietate acolo unde locuiesc). Cu toate acestea, statul intervine pentru a reglementa aceste situații, iar această sarcină, de obicei, revine poliției. Totuși, când se procedează astfel, trebuie să se respecte drepturile omului. De exemplu, este legal să se facă evacuări forțate atâta vreme cât se asigură o alternativă corespunzătoare și se aplică toate celelalte măsuri care protejează drepturile omului (cu o componentă specifică referitoare la copii și la persoanele cele mai vulnerabile din comunitate)²⁵.

Având în vedere toate acestea, relațiile dintre poliție și comunitățile rome au fost frecvent tensionate din cauza faptului că poliția poate fi responsabilă pentru aplicarea legilor care afectează minoritățile în mod specific, cum ar fi regulile privind imigrarea și evacuările. Acestea sunt situații dificile prin ele însele, iar poliția trebuie să aibă o deosebită grijă în privința desfășurării operațiunilor cu respectarea drepturilor omului și a datoriei de a proteja.

Lipsa de date referitoare la cazurile de discriminare. Discrepanța majoră dintre cazurile existente și ceea ce reflectă cifrele și rapoartele.

O altă problemă identificată în întreaga Europă este absența datelor privind discriminarea romilor. În această privință, s-a atras atenția asupra unei probleme de ordin legislativ. Conform unor legislații naționale (Spania, Franța, Portugalia etc.) este ilegală colectarea sau înregistrarea datelor despre etnia oamenilor. Deși astfel se contribuie la protejarea intimității și a datelor personale, acest lucru înseamnă și că nu există date sau dovezi vizibile că persoanele aparținând minorității rome sunt supuse discriminării din cauza etniei lor.

De fapt, această problemă poate fi rezolvată în alt mod: un agent de poliție poate întreba sau înregistra dacă agresiunea sau discriminarea a avut loc pentru

---

25.- A se vedea și o explicație asupra standardelor internaționale, cu privire la evacuările forțate, la p. 8: <http://www.amnesty.org/en/library/asset/EUR39/004/2011/en/5f9becde-66e9-4262-bb3a-ff1c3681046d/eur390042011en.pdf>

că persoana care discriminează are prejudecăți în privința romilor sau afișează ură. Nu trebuie să se înregistreze dacă victima este sau nu de etnie romă, ci mai degrabă dacă anti-romanismul este la originea agresiunii. Poliția poate utiliza un protocol care să includă întrebări referitoare la prejudecățile rasiale sau etnice (inclusiv anti-romanismul), atunci când înregistrează o agresiune. Astfel se vor furniza date statistice referitoare la infracțiunile motivate de ură la adresa romilor. (Este irelevant dacă victima este sau nu de etnie romă, important este dacă actele făptașului sunt motivate de ură la adresa romilor)²⁶.

Colectarea datelor referitoare la etnie rămâne un aspect sensibil în multe state membre ale UE. În ciuda rezervelor exprimate de multe state membre ale UE, referitoare la faptul că obținerea datelor statistice producerea de statistici referitoare la etnie este interzisă de regulile de protecție a datelor, este important de remarcat faptul că **standardele privind protecția datelor nu interzic colectarea datelor statistice privind etnia**, iar standardele privind nediscriminarea, de fapt, au nevoie de date statistice referitoare la etnie, ca mijloc de monitorizare și de tratare a problemei discriminării. Recomandarea R(97)18 a Comitetului de Miniștrii al Consiliului Europei permite în mod explicit procesarea datelor sensibile, **inclusiv a „datelor personale care dezvăluie originea rasială”**, acolo unde legislația internă prevede că datele trebuie „să fie colectate de așa manieră încât subiectul să nu fie identificabil”.

Protecția datelor este un aspect important și foarte relevant pentru activitatea desfășurată de forțele de poliție. Este nevoie de existența unui sistem de protecție a datelor în toate procedurile privind discriminarea. Mai mult, agenții de poliție ar trebui să fie formați în chestiuni ce țin de confidențialitate și de protecție a datelor dacă vin în contact cu grupuri vulnerabile, expuse unui risc mare de discriminare. Unele forțe de poliție (Poliția Metropolitană din Londra, Poliția din Catalonia²⁷, poliția locală din Fuenlabrada, Spania etc.) au implementat proceduri prin care să detecteze cazurile de discriminare rasială sau etnică sau infracțiunile motivate de ură, astfel plasându-se pe poziția de a oferi date concrete referitoare la incidente rasiste sau anti-rome²⁸.

26.- Ar trebui să reținem că, în unele cazuri, infracțiunile motivate de ură sunt tratate de lege ca infracțiuni obișnuite, elementul ură fiind tratat ca circumstanță agravantă și nu ca infracțiune de sine stătătoare. Acest lucru depinde de legislația națională a fiecărui stat membru. A se vedea Hate Crime Laws, A Practical Guide. OSCE, 2009.

27.- <http://gestionpolicialdiversidad.org/PDFdocumentos/ProcedimientoDelitosMossos.pdf>

28.- A se vedea bunele practici de la sfârșitul acestui ghid, pentru mai multe detalii privind aceste proceduri.

Lipsa de coordonare dintre diferitele niveluri și tipuri de corpuri de poliție.

În unele țări, sistemul forțelor de securitate este unul destul de complex, cu diferite niveluri administrative, fiecare având propria competență (națională, regională, provincială, locală). Acest lucru afectează autoritățile de aplicare a legii, pentru care este uneori dificil să-și coordoneze eforturile, să-și împărtășească experiențele și procedurile etc. Așa se poate explica și de ce, în unele țări, nu există o strategie cuprinzătoare sau unificată de a trata problema discriminării rasiale sau etnice (de exemplu, o anumită țară poate implementa unele inițiative pozitive într-un context local sau regional, dar acestea nu sunt cunoscute în alte orașe sau regiuni din țara respectivă). Am sugera să existe un schimb de cunoștințe între agenții din comunitățile rome și alți agenți, pentru ca ambele grupuri să aibă un grad mai înalt de cunoaștere a diferitelor metodologii și instrumente care să îmbunătățească intervențiile. Acesta ar fi și un mod de a dărâma obstacolele și de a schimba comportamentul.

Lipsa de diversitate a personalului poliției.

Încă există foarte puțină diversitate în rândul polițiștilor, cu foarte puțini polițiști de etnie romă, în special. Măsurile care favorizează diversitatea (referitoare la etnie, religie, orientare sexuală, mai multe femei etc.) sunt considerate necesare și utile, iar acestea includ și romii. Există foarte puține inițiative în acest sens în Europa.

Pregătirea insuficientă a poliției și nevoia de protocoale și de standarde comune (infrafracțiuni motivate de ură, discriminare, drepturile omului).

Trăsătura comună a așa-numitelor infrafracțiuni pe baza unui „tratament discriminatoriu” este aceea că scopul final al infractorului este ura îndreptată împotriva acelor care sunt diferiți. Această ură se poate manifesta sub formă de xenofobie, rasism, homofobie, peniafobie (ura îndreptată împotriva celor săraci), intoleranță religioasă, intoleranță față de ideologiile sau credințele altora, intoleranță față de dizabilitățile fizice sau mintale și alte violări directe ale principiilor libertății, egalității, democrației, respectului pentru drepturile omului și pentru libertățile fundamentale, principii care stau la baza Uniunii Europene. Conform numeroaselor studii naționale și internaționale, comunitățile rome reprezintă unul dintre grupurile sociale care se confruntă cu cel mai mare grad de discriminare.

Țările din Uniunea Europeană conștientizează din ce în ce mai mult această problemă și, prin urmare, se acordă o prioritate mai mare combaterii acestor tipuri de comportamente, o importanță deosebită având dreptul penal, ca instrument cu care să se combată eficient discriminarea și ura împotriva acelor care sunt diferiți. Experiența a arătat că multe dintre aceste acte sunt considerate infracțiuni minore de către poliție, judecători și procurori și sunt tratate adesea ca abateri sau delictе minore.

În plus, **organizațiile polițienești nu cunosc nici pe departe cifrele reale privind ura și discriminarea, deoarece nu există proceduri speciale pentru înregistrarea acestora.**

Nevoile de formare

Există necesitatea formării în domeniul egalității, diversității, problemelor romilor etc., ca proces continuu, și nu ca măsură provizorie izolată. Formarea trebuie să fie actualizată periodic, pentru a se ține pasul cu o societate aflată în evoluție rapidă, iar poliția ar trebui să fie capabilă să se adapteze la aceste schimbări și să se familiarizeze cu aceste noi realități.

Agenții de poliție au nevoie de formare care să le asigure informațiile de bază, conștientizare (inclusiv cunoașterea de sine) și abilitățile necesare rolului pe care îl au în societățile diverse. Această formare ar trebui să asigure faptul că aceștia tratează membrii comunităților rome în mod adecvat și corect și că reacționează în mod adecvat la diferențele culturale care privesc aspecte precum structura familială, rolurile de gen, îngrijirea copiilor și stilul de viață în general.

Pentru ca polițiștii să-și îmbunătățească cunoștințele și înțelegerea despre ce implică o bună activitate a poliției în comunitățile rome, **în cadrul formării generale a agenților de poliție, ar trebui abordate următoarele teme:**

- Drepturile omului;
- Istoria și situația curentă a comunităților rome;
- Cultura, tradițiile și stilul de viață ale romilor;
- Nevoia de a respecta sistemele de valori ale diferitelor grupuri culturale;
- Dificultăți în relația dintre poliție și romi;

- Conștientizarea presupunerilor pe care le are cultura dominantă și a etnocentrismului;
- Conceptele de prejudecată și de discriminare (la nivel personal și instituțional);
- Conceptul de profilare etnică; îndrumări practice privind motivele de suspiciune care nu au la bază etnia și creșterea eficienței fără profilare etnică;
- Natura și manifestările rasismului și xenofobiei, anti-romanismului și romofobiei;
- Măsuri de combatere a infracțiunilor motivate de ură;
- Competențe lingvistice;
- Măsuri pentru stabilirea de parteneriate cu romii și pentru introducerea unei abordări centrate pe rezolvarea problemelor.

În privința comportamentului adecvat al agenților de poliție față de romi, competențele și abilitățile necesare în tratarea problemelor care implică grupuri minoritare sunt, în mare parte, aceleași ca pentru o bună practică polițienească, în general. Cu toate acestea, anumite aspecte sunt relevante în mod special atunci când sunt implicați romii:

- comunicarea eficientă în situații transculturale;
- respectarea obiceiurilor romilor (de exemplu, vizitele în casele lor, comunicarea cu femeile);
- combaterea comportamentului discriminatoriu;
- managementul violenței și al conflictului (utilizarea forței, gestionarea victimelor / persoanelor rănite, medierea între grupurile adversare);
- rezistența la frică și la stres în situații dificile.

3. Recomandări făcute de organizații internaționale cu privire la poliție și romi

Pe lângă recomandările de mai sus, diferite organizații internaționale au făcut propuneri privind îmbunătățirea practicilor poliției atunci când tratează problema discriminării romilor (OSCE, Consiliul Europei, ECRI; a se vedea bibliografia).

În cele ce urmează sunt prezentate, pe scurt, cele mai importante recomandări publicate de aceste organizații internaționale.

- Să se producă proceduri pentru o **evaluare sistematică a regulamentelor privind activitatea poliției** și a practicii în ceea ce privește romii.
- Pentru un impact maxim, regulamentele privind activitatea poliției nu ar trebui abordate izolat, ci, mai degrabă, **ca parte integrantă a politicilor** pentru integrarea romilor, în general, și ca parte a unei strategii mai largi de combatere a discriminării sistematice și de promovare a incluziunii romilor.
- Toți pașii strategici pentru îmbunătățirea relațiilor dintre poliție și comunitățile rome, de la nivel legislativ și de politică, până la nivelul managerial și operațional, trebuie făcuți în strânsă cooperare cu toate părțile interesate, inclusiv și mai ales cu **reprezentanții comunităților rome**, dar și cu alte organizații guvernamentale relevante (de ex. din domeniile educației, locuințelor și sănătății), cu reprezentanții bisericilor, ai societății civile și ai sectorului privat.
- Datorită informațiilor directe pe care le dețin despre **cultura, obiceiurile, nevoile și preocupările comunităților rome**, membrii acestor grupuri ar trebui să participe activ la elaborarea politicilor, la recrutarea agenților de poliție romi, la pregătirea și furnizarea cursurilor de formare a polițiștilor în legătură cu diferite aspecte referitoare la romi, la stabilirea parteneriatelor dintre poliție și comunitățile rome și la tragerea la răspundere a poliției.
- Este important ca poliția **să ajungă la cât mai multe grupuri de romi** pentru a le identifica pe acelea care sunt mai deschise la colaborare. Ajutorul

din partea societății civile poate fi foarte util în identificarea și încurajarea acestor grupuri să se angajeze în acest sens.

- Pentru a câștiga sprijinul părților interesate, în vederea obținerii schimbării, conducerea politică și cea din cadrul poliției trebuie să fie devotate acestui scop și **să-și afirme clar angajamentul** de a îmbunătăți activitatea poliției în privința romilor.
- Angajamentul pentru schimbare trebuie să fie exprimat în practică prin stabilirea și menținerea de **parteneriate pe termen lung** între poliție și comunitățile rome și prin împărtășirea exemplelor de reușită a inițiativelor bazate pe parteneriate, dintre orașe, regiuni sau țări din UE.
- Să se elaboreze politici care promovează **conștientizarea instituțiilor de aplicare a legii** în privința situației romilor și care contrabalansează prejudecățile și stereotipurile negative.
- Să se elaboreze politici și proceduri care să asigure un **răspuns eficient al poliției** la violența motivată rasial îndreptată împotriva romilor.
- Să se evalueze **diferența dintre standardele polițienești internaționale** și practicile curente existente la nivel național, în consultare cu forțele de poliție naționale, cu ONG-urile și cu reprezentanții organizațiilor romilor.
- Să se elaboreze, dacă este cazul și în strânsă colaborare cu organizațiile internaționale și cu ONG-urile romilor, declarații asupra politicilor publice, **coduri de conduită**, manuale practice și programe de formare.
- Să se încurajeze **romii să lucreze în instituțiile de aplicare a legii**, ca un mijloc sustenabil de promovare a toleranței și a diversității.
- **Prevederile legislative** ar trebui să fie aplicate în mod eficient, pentru a se asigura că nu există impunitate pentru infracțiunile motivate rasial. Victimele unor asemenea infracțiuni trebuie să fie încurajate activ să le raporteze la poliție sau la alte autorități relevante.
- Toată legislația nouă referitoare la anti-discriminare ar trebui să fie însoțită de instrucțiuni destinate autorităților de aplicare a legii, pentru a le asista în aplicarea eficientă a legilor. Agenții de poliție ar trebui să beneficieze de formare la locul de muncă, pentru prevenirea apariției actelor motivate rasial chiar în rândul polițiștilor și ar trebui să se ia măsuri active de prevenire și de urmărire în justiție cu celeritate a unor asemenea acte, **pentru a se asigura siguranța și securitatea pe termen lung a romilor**.
- Agenții de poliție ar trebui să fie conștientizați cu privire la rasismul și anti-romanismul directe și indirecte, în timpul formării lor generale.
- Statele membre ar trebui să se asigure de faptul că **autoritățile municipale și celelalte autorități locale** traversează un proces de dezvoltare

instituțională, în vederea faptului că aceștia se raportează la comunitățile de romi în mod corect și egal. Formarea personalului, administrarea clară, eficiența în management și supervizare, îndrumarea practică, monitorizarea performanței și procedurile eficiente de depunere a plângerilor sunt instrumente utile care asigură schimbarea la nivel instituțional.

- Să se facă cercetări privind **profilarea rasială** și să se monitorizeze activitățile poliției pentru a se identifica practicile de profilare rasială, inclusiv colectarea datelor pe categorii de origine națională sau etnică, limbă, religie și naționalitate, în legătură cu activitățile relevante ale poliției (cu respectarea legislației referitoare la protejarea datelor personale);
- **Polițiștii să urmeze cursuri de formare** care să vizeze problema profilării rasiale și utilizarea standardului de suspiciune rezonabilă;
- Să se asigure faptul că legislația care interzice discriminarea rasială/etică directă și indirectă **acoperă activitatea poliției**;
- Să se ia măsuri care să conștientizeze poliția cu privire la faptul că actele de discriminare rasială și **comportamentul necorespunzător motivat rasial**, din partea poliției, nu vor fi tolerate;
- Să se asigure **mecanisme de sprijin și de consiliere pentru victimele** discriminării rasiale sau ale comportamentului necorespunzător motivat rasial, manifestate de poliție;
- În măsura în care este posibil, în cazul romilor care nu înțeleg **limba oficială**, să se asigure accesul la servicii profesionale de interpretariat, în timpul întâlnirilor cu poliția;
- Să se asigure faptul că poliția **comunică cu mass-media și cu publicul** larg într-o manieră care nu perpetuează ostilitatea sau prejudecățile la adresa membrilor grupurilor minoritare;
- Să se încurajeze romii care sunt victimele comportamentului necorespunzător al poliției **să depună plângeri**, oferindu-li-se sprijinul necesar;
- Să se asigure faptul că se fac investigații acolo unde există acuze despre existența unui comportament necorespunzător al poliției la adresa romilor și că făptuitorii sunt **urmăriți în justiție și pedepsiți**;
- Să se recruteze și să se formeze un număr corespunzător de **mediatori**, mai ales provenind din rândul populației rome, pentru a se asigura legătura dintre romi și poliție;
- Să se asigure crearea unui **organism independent** care să investigheze plângerile împotriva poliției, în special cele depuse de către romi.

4 Bune practici. Idei transferabile

Scopul acestui capitol este acela de a oferi autorilor politicilor publice, administrațiilor publice, șefilor din cadrul forțelor de poliție, la nivel regional și local, formatorilor poliției, precum și altor părți interesate, idei și proiecte care s-au dovedit a fi eficiente pentru îmbunătățirea calității relației dintre poliție și romi. **Multe dintre aceste idei sunt transferabile, ceea ce înseamnă că pot fi copiate și aplicate în alte țări din Uniunea Europeană, la nivel local, regional sau național, cu condiția să existe și o voință politică în acest sens.**

Denumire:

Denumire: Proiectul STEPSS – Strategies for Effective Police Stop and Search
(Strategii pentru opriri și percheziții eficiente efectuate de poliție)

BUNE
PRACTICI

Promotor – Organizația-lider

Open Society Justice Initiative

Cu sprijinul: Programul AGIS al Comisiei Europene, Direcția Generală Justiție, Libertate și Securitate.

Țara – orașul

Internațional

Descriere

Pe o perioadă de 18 luni, începând cu ianuarie 2007, Open Society Justice Initiative a lucrat cu forțele de poliție și cu organizațiile societății civile din Bulgaria, Ungaria și Spania, în vederea monitorizării opririlor efectuate de poliție, într-un proiect sprijinit prin Programul AGIS al Comisiei Europene, intitulat „Strategii pentru opriri și percheziții eficiente efectuate de poliție” sau STEPSS. Organizațiile și persoanele participante nu numai că au avut intuiția să recunoască că ar putea avea o problemă în ceea ce privește profilarea etnică, dar au fost și dornice să abordeze direct problema și să își împărtășească experiențele.

Proiectul STEPSS a reprezentat inițiativa a trei țări și a fost gândit în vederea îmbunătățirii relațiilor dintre poliție și minorități, prin creșterea posibilității tragerii la răspundere și utilizarea mai eficientă a prerogativelor poliției în comunitățile selectate. Prin acest proiect, forțele de poliție participante au creat instrumente cu care să se monitorizeze verificarea actelor de identitate și utilizarea prerogativelor de a opri și a percheziționa, pentru a se determina dacă sunt afectate în mod disproporționat comunitățile minoritare și pentru a se analiza eficacitatea acestora în detectarea și investigarea infracțiunilor.

Proiectul STEPSS a inclus un audit al politicilor, practicilor și pregătirii curente, o vizită de studiu la diferite locații din Anglia, elaborarea unor noi ghiduri și metode de formare și a unui instrument de monitorizare, precum și monitorizarea

opririlor și verificării actelor de identitate pe o perioadă de șase luni. Consultările cu comunitățile au făcut parte integrantă din fiecare etapă a procesului, în timp ce monitorizarea rezultatelor a fost folosită pentru continuarea discuțiilor dintre poliție și comunități, în ceea ce privește politicile de siguranță publică și alocarea resurselor, precum și pentru sprijinirea elaborării, acolo unde a fost cazul, a unor abordări alternative ale infracțiunilor și problemelor de securitate locale.

STEPSS a avut ca obiectiv îmbunătățirea relațiilor dintre poliție și comunitățile minoritare prin:

- Mai buna pregătire a polițiștilor și îmbunătățirea îndrumărilor de natură operațională și juridică, precum și prin supravegherea verificării actelor de identitate, a opririlor și a perchezițiilor;
- Dezvoltarea unui sistem de monitorizare care îmbunătățește managementul opririlor efectuate de poliție și tragerea la răspundere pentru acestea;
- Crearea unui forum și creșterea abilităților comunităților minoritare de a participa, prin intermediul dialogului cu poliția, la stabilirea priorităților în activitatea poliției locale;
- Crearea unor modele de bună practică repetabile, care se pot disemina la nivel regional;

STEPSS a evaluat politica și practica existente, a elaborat formulare de înregistrare a opririlor, a pregătit și format polițiști în ceea ce privește protocoalele operaționale și a colectat date referitoare la opririle efectuate pe o perioadă de șase luni, în locații-pilot din fiecare țară. Pe toată durata procesului, poliția a avut întâlniri cu grupurile comunităților locale pentru a arăta și pentru a discuta datele referitoare la opriri. Datele au dezvăluit faptul că poliția practica profilarea etnică. În fiecare locație-pilot, poliția stabilea profilul pe criterii de etnie sau de origine națională. Persoanele aparținând minorităților aveau șanse mai mari să fie oprite, erau deseori mai pasibile să fie percheziționate, dar aproape fără excepție, nu erau mai pasibile să fie implicate în fărâdelegi decât cele din grupul populației majoritare. În unele cazuri, șansele ca aceste persoane să fie în situația de a încălca legea erau mai mici decât în cazul majorității etnice.

Contact: Rebekah Delsol. E-mail: rebekah.delsol@opensocietyfoundations.org

Pagina de internet: <http://www.opensocietyfoundations.org/reports/addressing-ethnic-profiling-police>

Denumire:

Carta de la Rotterdam

BUNE
PRACTICI

Promotor – Organizația-lider

Poliția din Rotterdam-Rijnmond, Consiliul Municipiului Rotterdam și RADAR

Țara – orașul

Olanda

Descriere

Carta de la Rotterdam a fost publicată în anul 1996 printr-o inițiativă care a decurs din parteneriatul dintre poliția din Rotterdam-Rijnmond, Consiliul Municipiului Rotterdam și RADAR – organizația anti-discriminare din Rotterdam. Acest parteneriat reflectă opinia celor trei parteneri, anume aceea că schimbările necesare în activitatea poliției nu pot fi realizate doar de poliție. În timp ce poliția are responsabilitatea principală pentru rezolvarea acestor probleme în toate țările, succesul ei depinde de cooperarea cu autoritățile civile și cu organizațiile non-guvernamentale (ONG-uri) care se ocupă de aspectele etnice.

Carta însăși este un document care identifică tipurile de măsuri care trebuie luate dacă se dorește ca „activitatea poliției îndreptată spre o societate multietnică” să devină realitate în întreaga Europă. Aceasta acoperă teme precum formarea în materie de aspecte etnice, recrutarea și retenția polițiștilor specializați în domeniul minorităților, aplicarea legislației corespunzătoare, parteneriatele cu comunitățile minorităților etnice și managementul statisticilor referitoare la infracțiuni, pe categorii de grupuri etnice. Carta este unică în sensul în care oferă o imagine de ansamblu asupra întregii palete de activități care trebuie introduse.

Contact: Robin Oakley. E-mail: oakley@easynet.co.uk

Pagina de internet: Textul complet al cartei este disponibil la:
<http://www.legislationline.org/documents/id/8562>

Denumire:

OSCAD – Observatorul Italian pentru Siguranță împotriva Actelor de Discriminare

Promotor – Organizația-lider

Polizia di Stato și Carabinieri. Departamentul de Siguranță Publică – Direcția Centrală a Poliției Criminalistice.

Cu cooperarea UNAR, Oficiul Național pentru Combaterea Discriminării Rasiale.

Țara – orașul

Italia.

Descriere

Observatorul Italian pentru Siguranță împotriva Actelor de Discriminare (OSCAD) a fost înființat cu scopul de a garanta dreptul la siguranță a persoanelor care aparțin grupurilor sociale pentru care există riscul de discriminare, **cum ar fi romii**. OSCAD este alcătuit din directorii serviciilor de investigare ale poliției naționale și ale corpurilor de carabinieri, care se ocupă de infracțiunile motivate de ură. Aceștia cooperează cu UNAR, Oficiul Național împotriva Discriminării Rasiale.

Avantajul comparativ pe care îl are OSCAD față de UNAR este acela că poate să primească și să valideze raportări anonime privind infracțiunile motivate de ură, să desfășoare investigații eficiente și să inițieze intervenții operaționale imediate și țintite. De fapt, directorii serviciilor centrale de investigare ale poliției naționale și ale carabinieri sunt membrii OSCAD. Acesta este avantajul pe care un organism de egalitate, precum este UNAR, nu îl are atunci când este vorba de infracțiuni motivate de ură.

Împreună cu UNAR, OSCAD promovează de creșterea gradului de conștientizare a forțelor de poliție, a instituțiilor și a publicului larg în ceea ce privește importanța combaterii tuturor formelor de discriminare, ca mod de a preveni ca persoanele vulnerabile să fie implicate în comportamente antisociale, căzând victime ale grupurilor de criminalitate organizată sau fiind chiar recrutate de acestea.

Observatorul pentru Siguranță împotriva Actelor de Discriminare (OSCAD) a fost înființat pentru a proteja victimele infracțiunilor motivate de ură, pentru a ajuta persoanele care aparțin minorităților să se folosească de dreptul lor la egalitate în fața legii și pentru a garanta protecția împotriva tuturor formelor de discriminare.

OSCAD este operat de Polizia di Stato și de Carabinieri și aparține Departamentului de Siguranță Publică – Direcția Centrală a Poliției Criminalistice.

Pe scurt, OSCAD:

- primește raportări privind actele de discriminare (oscad@dcpc.interno.it - fax 06 46542406 și 06 46542407), în sfera siguranței, de la instituții, asociații profesionale sau sindicale și persoane fizice, cu scopul de a monitoriza fenomenul discriminării bazate pe origine rasială sau etnică, naționalitate, religie, gen, vârstă, limbă, dizabilitate fizică sau mintală, orientare sexuală și identitate de gen;
- inițiază intervenții țintite, la nivel local, pe baza raportărilor primite, care apoi sunt continuate de poliție sau de carabinieri;
- urmărește plângerile de discriminare depuse la agențiile poliției;
- menține legătura cu publicul și cu asociațiile și instituțiile private care se dedică combaterii discriminării;
- pregătește module de formare pentru pregătirea operatorilor din poliție pentru activitatea legată de anti-discriminare și participă la programe de formare cu instituții publice și private;
- înaintează măsuri adecvate de prevenire și de combatere a discriminării.

Contact: oscad@dcpc.interno.it

Pagina de internet: <http://www.poliziadistato.it/articolo/25241/>

Denumire:**Asociația Fraternală a Agenților de Poliție Romi din Europa****Promotor – Organizația-lider**

Open Society Institute, Ministry of Justice and Law Enforcement of Hungary and the British și US National Black Police Association.

Țara – orașul

European

Descriere

Asociația Fraternală a Agenților de Poliție Romi din Europa a fost înființată la Budapesta pe data de 24 noiembrie 2006, cu sprijinul Open Society Institute, Ministry of Justice and Law Enforcement of Hungary and the British și US National Black Police Association. Asociația a fost înființată inițial de polițiști unguri, de etnie romă și neromă, dar fondarea sa formală a fost sprijinită activ de autoritățile de aplicare a legii din șase țări europene (Bulgaria, Republica Cehă, Ungaria, România, Slovacia și Regatul Unit).

Se așteaptă ca fondarea acestei asociații să dea startul înființării de organizații membre în alte țări europene. Acesta este începutul unui proces de rezolvare a problemelor care se extinde în mai multe țări, de vreme ce romii reprezintă cea mai mare minoritate din Europa. În mai multe țări europene, romii sunt afectați de probleme sociale grave precum șomajul, condiții de locuit sub nivelul standard, servicii medicale neadecvate și discriminare.

În cadrul ariei sale de activitate, asociația contribuie direct la combaterea discriminării, dar este preocupată și de educația și încadrarea în muncă a romilor, de îmbunătățirea condițiilor lor de locuit și le oferă acestora posibilitatea de a ieși din cercul vicios al sărăciei. Experiența de la nivel național și internațional a arătat că profesiile din domeniul aplicării legii oferă oportunități excelente pentru tineri – care altfel nu ar putea să studieze, din cauza resurselor financiare limitate ale familiilor lor – de a se ridica din sărăcie, de a-și îmbunătăți standardul de viață și de a avea o carieră.

Asociația Fraternală a Agenților de Poliție Romi din Europa, organizație non-profit, dorește implementarea, la nivel național și european, a unor obiective cum ar fi: promovarea egalității de șanse în agențiile de aplicare a legii din Ungaria și din alte state membre ale UE, reducerea prejudecăților reciproce existente între agențiile de aplicare a legii și comunitățile romi, creșterea numărului de angajați romi din cadrul agențiilor de aplicare a legii, îmbunătățirea condițiilor de trai și de muncă ale actualilor angajați romi. La fel de importante pentru asociație sunt și următoarele obiective: asigurarea asistenței pentru depășirea problemelor de identitate ale angajaților romi, medierea conflictelor dintre romi și poliție, reducerea prejudecăților în privința romilor, cultivându-se astfel integrarea națională și europeană a minorității romilor, sprijinirea participării romilor la cursuri de formare în aplicarea legii, la nivel național și internațional, precum și cooperarea cu organizații partenere naționale și internaționale.

Asociația urmărește să sprijine programele și inițiativele privind diversitatea în agențiile de aplicare a legii din țările participante, din poziția sa avantajoasă pe care i-o oferă statutul de ONG.

Contact: György Makula. E-mail: info@faerleo.com

Pagina de internet: <http://www.fajerleo.com/introduction>

Denumire:

Bătrânii romi ca mediatori în relația cu poliția.

Promotor – Organizația-lider

Mossos d'Esquadra (Poliția din Catalonia)

Țara – orașul

Spania (Catalonia)

Descriere

Această inițiativă a fost lansată de Mossos d'Esquadra (poliția regională din Catalonia) și este un mecanism conceput pentru a se lucra în coordonare cu anumite persoane romi care acționează ca persoane de contact în cazul unui conflict în care sunt implicați romi sau care are loc în cartierele unde se află o populație semnificativă de etnie romă.

Procedura funcționează după cum urmează: înainte de a merge la locul conflictului, poliția contactează persoana romă identificată (persoană romă în vârstă sau respectată care cunoaște comunitatea și care este un bun mediator sau interlocutor) și o informează asupra situației (ceartă conjugală, relații între vecini, conflict în cartier etc.) și cere un sfat în privința celui mai bun mod de a interveni, înainte de a recurge la acțiune.

Acest sistem contribuie la eficientizarea acțiunii poliției atâta timp cât:

- facilitează acceptarea prezenței poliției în cartier;
- previne reacția exagerată a poliției care ar putea afecta persoanele care nu sunt implicate în conflict (de exemplu, în loc să se blocheze cartierul cu mașinile poliției sau să se percheziționeze casele la întâmplare, acțiunea este mai controlată și mai discretă și îi vizează numai pe cei implicați efectiv);

- permite poliției să înțeleagă mai bine contextul, cauzele de la baza conflictului și soluțiile posibile (mediere, necesitatea de a iniția sau nu un caz, circumstanțele speciale ale celor implicați etc.);
- este transferabil, adică acest model care funcționează poate fi transferat ușor în alte locuri unde locuiesc romi.

Detalii de contact: Albert Oliva Mateu, Inspector-șef pentru Zona de Proximitate și Diversitate. E-mail: Albert.oliva@gencat.cat

Pagina de internet: <http://www20.gencat.cat/portal/site/mossos>

Denumire:

Ghid pentru abordarea problemei taberelor neautorizate

Promotor – Organizația-lider

Asociația Șefilor de Poliție din Anglia, Țara Galilor și Irlanda de Nord (ACPO)

Țara – orașul

Regatul Unit

Descriere

În Regatul Unit, Asociația Șefilor de Poliție din Anglia, Țara Galilor și Irlanda de Nord (ACPO) a elaborat un ghid special pentru abordarea problemei taberelor neautorizate. Obiectivul ghidului este acela de a ajuta agenții de poliție să reacționeze în mod consecvent la problematica taberelor neautorizate, păstrând un echilibru între drepturile fundamentale ale romilor, și drepturile proprietarilor și ale publicului în general.

Ghidul subliniază faptul că utilizarea prerogativelor poliției pentru a desființa taberele neautorizate ar trebui să rămână la latitudinea agenților de poliție prezenți la fața locului. Mai mult, reacția poliției ar trebui să țină cont de problemele de comportament, fie infracțional fie antisocial, în combinație cu impactul asupra proprietarilor și a comunităților stabile, în loc să se ia măsuri doar pentru că există o tabără într-un anumit loc. De asemenea, ghidul stipulează că decizia de evacuare trebuie să fie echilibrată și să se conformeze standardelor legislației privind drepturile omului, demonstrând legalitate, necesitate și proporționalitate, cât și să se respecte principiile umanității comune.

Prin descrierea explicită a caracteristicilor taberelor neautorizate care nu vor fi tolerate, un cod de conduită ar putea sugera că anumite situații pot fi tolerate și ar permite astfel înțelegeri bazate pe indulgență. Agenții de poliție mai sunt încurajați să fie atenți la o posibilă lipsă de locații alternative autorizate, ceea ce

face dificil sau chiar imposibil ca oamenii să poată evita a-și așeza taberele pe locuri neautorizate.

Ghidul descrie pașii specifici care trebuie luați de poliție în gestionarea taberelor neautorizate, inclusiv:

- fcontactul inițial cu oamenii implicați,
- fevaluarea situațiilor,
- fcooperarea cu alte agenții guvernamentale și
- fprocesul de evacuare în sine.

Contact: info@acpo.pnn.police.uk

Pagina de internet: <http://www.acpo.police.uk/documents/edhr/2009/200911EDHRGUE01.pdf>

Denumire:

Programul pentru eficiența opririlor poliției,
PIPE.

Promotor – Organizația-lider

Platforma pentru Managementul Diversității de Poliție.

Țara: Spania

Descriere

PIPE este un program care urmărește să îmbunătățească procedurile poliției care privesc identificarea oamenilor în locuri publice, maximizând eficacitatea acestor identificări, urmărind, în același timp, să evite orice fel de prejudecăți rasiale sau etnice. Un alt obiectiv al acestui program este crearea sau îmbunătățirea canalelor de comunicare și cooperare dintre poliția municipală locală și societatea civilă, în vederea consolidării dinamicii coexistenței și promovării înțelegerii reciproce. Programul are la bază procedurile elaborate în cadrul proiectului european STEPSS, în care poliția locală din Fuenlabrada, membră a UNIJEVOL, a participat în mod activ.

Programul pentru eficiența opririlor poliției (PIPE) este condus de Platforma pentru Managementul Diversității în Poliție, o entitate care urmărește să promoveze schimbările în cadrul serviciilor de poliție și îmbunătățirile în procedurile operaționale, pentru a se asigura tratamentul nediscriminatoriu aplicat de poliție într-o societate diversă și, mai ales, în ceea ce privește grupurile minoritare care sunt cele mai vulnerabile.

PIPE urmărește să atingă următoarele obiective:

- să promoveze un control mai mare din partea Direcției de Poliție asupra activităților de oprire și de percheziție efectuate de agenții săi;
- să stabilească proceduri pentru desfășurarea identificărilor, pentru a se îmbunătăți eficiența poliției în acest domeniu și a se preveni și controla orice discriminare în acest sens;

- fsă promoveze analiza periodică a identificărilor efectuate de poliție, pentru a se adopta acțiuni de corectare, după caz;
- fsă se crească gradul de conștientizare, să se îmbunătățească pregătirea poliției și, mai ales, să se facă verificări în ceea ce privește gestionarea adecvată a opririlor efectuate de poliție;
- fsă se consolideze apropierea față de societățile diverse și de comunitățile locale, precum și relația pe care poliția o are cu acestea.

PIPE implementează în prezent următoarele acțiuni:

- fElaborarea dezvoltării specifice a programului, în colaborare cu experții Platformei pentru Diversitatea în Poliție, conform specificului fiecărei locații.
- fElaborarea unui „Manual procedural pentru proceduri eficiente de identificare efectuată de poliție”, în vederea stabilirii unui protocol pentru opririle efectuate de poliție, în colaborare cu experții Platformei pentru Diversitatea în Poliție.
- fElaborarea și implementarea „Formularului de identificare efectuată de poliție”, pentru a fi folosit de poliție în acțiunile de identificare reglementate de manual.
- fOrganizarea unor activități diverse de formare a agenților de poliție pentru a-i ajuta să aplice corect manualul procedural și să crească gradul de conștientizare în privința frecvenței opririlor efectuate de poliție în societățile diverse.
- fImplementarea și utilizarea unei aplicații pe calculator care să ajute la analiza datelor statistice obținute în implementarea programului și pregătirea organismelor responsabile de protejarea datelor.
- fStabilirea unor proceduri și instrumente care să faciliteze și să îmbunătățească relația dintre poliție și societățile diverse.
- fDezvoltarea unei campanii de informare, care să vizeze societățile diverse și să se refere la drepturile și obligațiile legate de opririle efectuate de poliție și la obligațiile legale și etice ale agenților de poliție.
- fEvaluarea periodică a datelor și comunicarea lor restului societății.

Contact: José Francisco Cano de la Vega. E-mail: unijepol@unijepol.eu

Pagină de internet: http://gestionpolicialediversidad.org/PDFactividades/Programa%20PIPE%20con_cuestionario.pdf

Bibliografie

ECRI General Policy Recommendation N° 3: Combating racism and intolerance against Roma/Gypsies

http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/activities/GPR/EN/Recommendation_N3/Recommendation_3_en.asp#TopOfPage

ECRI General Policy Recommendation n° 11 on combating racism and racial discrimination in policing.

http://www.coe.int/t/dlapil/codexter/source/ecri_recommendation_11_2007_en.pdf

ECRI General Policy Recommendation no.13 on combating anti-gypsyism and discrimination against Roma.

http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/ecri/activities/gpr/en/recommendation_n13/e-RPG%2013%20-%20A4.pdf

Addressing Ethnic Profiling by the Police: A Report on the Strategies for Effective Police Stop and Search (STEPSS) Project, New York: OSI, 2008.

http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/itpr_37020_47387875.pdf

Police and Roma and Sinti: Good Practices in Building Trust and Understanding. OSCE, 2010. <http://www.osce.org/node/67843>

Toward Community Policing: the Police and Ethnic Minorities in Hungary, Project on Ethnic Relations, Budapest, 2000.

Fundamental rights-based police training – A manual for police trainers. FRA, 2013 <http://fra.europa.eu/en/publication/2013/fundamental-rights-based-police-training-manual-police-trainers>

Handbook for Security Forces in identifying and recording racist or xenophobic incidents, Spain, 2012.

http://ec.europa.eu/ewsi/UDRW/images/items/docl_31603_276634063.pdf

Annual Report: Discrimination and Roma Community 2013, FSG, Spain. (Special issue focusing on Police). <http://gitanos.org/upload/41/94/Discriminacion2013.pdf>

Police Training Concerning Migrants and National Minorities, Oakley, Robin, in: Council of Europe, Human Rights and the Police, Strasbourg.

Human Rights and the Police: Seminar Proceedings: Strasbourg, 6-8 December 1995, Volume 918.

Policing and Roma: a resource manual. Compilation of documents to support implementation of the OSCE action plan for Roma & Sinti. OSCE, 2006.

<http://www.osce.org/odihr/21615>

Combating Hate Crimes in the OSCE Region, OSCE/ODIHR, 2005, Annex D.

Policing Racist Crime and Violence. A Comparative Analysis, EUMC, September 2005.

“Szöveggyűjtemény: a kisebbségi ügyek rendőrségi kezelésének tanulmányozásához” (Case Studies of Police and Minority Relations), K. Csanyi and L. Felkai (Eds.). Budapest, Hungary: Constitutional and Legislative Policy Institute: 1997.

Guía para la gestión policial de la Diversidad. Plataforma por la gestión policial de la diversidad. Spain, 2013. <http://www.gitanos.org/actualidad/archivo/100029.html>

Identificación policial por perfil étnico en España. García Añón et al. Tirant lo Blanc, 2013. http://www.uv.es/garciaj/pub/2013_perfil_etnico.pdf

Reducing Ethnic Profiling in the European Union: A Handbook of Good Practices. Open Society Justice Initiative.

<http://www.opensocietyfoundations.org/publications/reducing-ethnic-profiling-european-union-handbook-good-practices>

Equality, diversity, and human Rights strategy for the police service (UK, 2009)

<http://www.acpo.police.uk/documents/edhr/2010/201001EDHREDH01.pdf>

Towards More Effective Policing, Understanding and preventing discriminatory ethnic profiling: A guide. FRA, 2010. <http://fra.europa.eu/en/publication/2012/towards-more-effective-policing-understanding-and-preventing-discriminatory-ethnic>

Police stops and minorities. FRA, 2010. http://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/1132-EU-MIDIS-police.pdf

Police stops and minorities: understanding and preventing discriminatory ethnic profiling (infosheet)
<http://fra.europa.eu/en/publication/2010/police-stops-and-minorities-understanding-and-preventing-discriminatory-ethnic>

Police training concerning migrants and ethnic relations. Council of Europe, 1993. http://www.coe.int/t/dg3/migration/archives/documentation/Series_Communities_Relations/Police_training_concerning_migrants_and_ethnic_relations_e%E2%80%A6.pdf

Enhancing Intercultural Competence in Police Organizations. Wolf Rainer Leenen, 2002.

Rotterdam Charter: Policing for Multi-ethnic Society (1996)
<http://www.legislationline.org/documents/id/8562>

Field Visit on Police and Roma relations, Romania, 2007.
<http://www.osce.org/odihr/30876>

Glosar

Anti-romanism:

Anti-romanismul sau anti-țigănistul este o manifestare a intoleranței care include toate formele de ură, discriminare, ostilitate și violență la adresa acestui grup. Are la bază prejudecățile și ignoranța și are rădăcini istorice puternice în cultura populară, luând forma stereotipurilor, clișeelelor, glumelor, atitudinilor insultătoare și înjositoare. Se mai numește romofobie atunci când este o infracțiune motivată de ură împotriva romilor.

Discriminare rasială directă:

Orice tratament diferențiat bazat pe motive precum rasa, culoarea, limba, religia, naționalitatea sau originea națională ori etnică, care nu are justificare obiectivă sau rezonabilă. Tratatul diferențiat nu are justificare obiectivă și rezonabilă dacă nu urmărește un scop legitim sau dacă nu există un grad rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit.

Profilarea etnică:

„Profilarea etnică” se face atunci când agenții de poliție, fără un scop anume și fără o justificare rezonabilă, utilizează rasa, etnia, religia sau originea națională, mai degrabă decât comportamentul, drept bază pentru decizii despre cine a fost sau poate fi implicat în activități infracționale, pentru a se angaja în activități de control, supraveghere sau investigare.

Infracțiune motivată de ură:

Este o faptă penală care se săvârșește pe baza unei prejudecăți. Acest lucru înseamnă că făptuitorul alege în mod intenționat ținta infracțiunii pe baza anumitor caracteristici. Ținta poate consta în una sau mai multe persoane sau poate fi proprietatea asociată cu un grup care împărtășește acea caracteristică specifică. Printre caracteristicile comune se numără rasa, limba, religia, etnia, naționalitatea și altele similare.

Incidente motivate de ură:

Incidentele, actele sau manifestările de intoleranță comise pe baza prejudecăților, dar care pot să nu atingă pragul infracțiunii motivate de ură fie pentru că nu a

fost demonstrată fapta penală, fie pentru că actul se poate să nu fie considerat o faptă penală de legislația unui anumit stat.

Discriminare rasială indirectă:

Cazurile în care un factor aparent neutru, cum ar fi o dispoziție, un criteriu sau o practică nu este ușor de respectat de către anumite persoane sau le pune pe acestea într-o situație dezavantajoasă din cauza rasei, culorii, limbii, religiei, naționalității sau originii etnice ori naționale, cu excepția cazului în care acest factor are o justificare obiectivă și rezonabilă. Este vorba de cazul în care se urmărește un scop legitim și în care există o relație rezonabilă de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit.

Exces de activitate a poliției:

„Excesul de activitate a poliției” apare atunci când se acordă o atenție mai mare infracțiunilor presupus săvârșite de membrii unor anumite comunități minoritare sau grupuri etnice sau atunci când prerogativele sunt folosite cu mai multă duritate împotriva acestor persoane.

Poliție:

Cei care exercită (sau care au prin lege) puterea de a folosi forța cu scopul de a menține legea și ordinea în societate, incluse fiind, în mod normal, prevenirea și detectarea infracțiunilor. Sunt incluse aici serviciile secrete de securitate și informații, precum și oficialii de control la frontieră. Mai sunt incluse și companiile private care exercită prerogativele poliției, definite mai sus.

Suspiciune rezonabilă:

O suspiciune legată de o faptă care se justifică pe baza unor criterii obiective, înainte ca poliția să poată iniția o investigație sau să desfășoare activități de control, supraveghere sau investigare.

Incident rasial:

Orice incident care este perceput ca rasial de către victimă sau de către orice altă persoană.

Infracțiune rasială:

O infracțiune obișnuită (precum o crimă, atac sau violență, incendiere sau insultă) săvârșită cu o motivație rasială (delict motivat rasial), precum și alte infracțiuni în care elementul rasial face parte din respectiva infracțiune (precum incitare la ură rasială sau participarea în organizații rasiste).

Deficit de activitate a poliției:

Atunci când poliția este mai puțin dornică să furnizeze suficiente servicii și să ajute membrii comunităților minoritare în cazul în care aceștia sunt victime ale infracțiunilor.

Realizat cu sprijinul financiar al Programului Drepturi
Fundamentale și Cetățenie al Uniunii Europene
Numărul de cod al proiectului: JUST/2012/FRAC/AG/2848